

แอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ : นวัตกรรมสังคมเพื่อคุณภาพชีวิต

Health Tourism Application for The Elderly: Social Innovation for Quality of Life

ฐิติยา เนตรวงษ์¹ | Titiya Netwong

ABSTRACT

This article aims to introduce the concept of health tourism for the elderly, which combines both physical and mental health treatment and restoration for the elderly. Using innovation to benefit the elderly with a health tourism application for the elderly. It is the application of technology to access health tourism sites to help introduce, recommend, and display information about health tourism attractions. To enable the elderly to find a place to rest physically and mentally, as well as to promote creative recreational activities for the elderly to have good health. In designing a health tourism application for the elderly, consider the needs and factors that motivate the use of information technology for the elderly. It helps to find and recommend health-promoting tourist destinations to increase diversity in health tourism channels according to the era. Including the benefits gained from educating and health care refresh the mind of health

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

tourism. It is therefore a social innovation in the aging society to enhance the quality of life.

Keyword: Tourism Application, Health Tourism, Elderly, Social Innovation

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้นวัตกรรมที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้สูงอายุด้วยแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ช่วยแนะนำ เสนอแนะ และแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ค้นหาที่พักผ่อนทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการที่สร้างสรรค์ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพที่ดี ในการออกแบบแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุได้คำนึงถึงความต้องการ และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ ช่วยในการค้นหาและแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุขภาพ เพิ่มความหลากหลายในช่องทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ตามยุคสมัย รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความรู้และการดูแลสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพจิตใจ จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงนับเป็นนวัตกรรมสังคมในสังคมสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

คำสำคัญ : แอปพลิเคชันท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, นวัตกรรมสังคม

บทนำ

องค์การท่องเที่ยวโลกได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 แบบ เพื่อตอบสนองความต้องการท่องเที่ยว คือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษเพิ่มขึ้น ได้แก่

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการบำบัดรักษาหรือการส่งเสริมสุขภาพ ในประเทศไทยได้ดำเนินกิจกรรมนี้จนมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ กิจกรรมที่นำมาใช้เป็นแรงจูงใจได้แก่ การบริการนวด การอบ การประคบสมุนไพรวารีบำบัด การฝึกสมาธิกรรมฐาน วิถีพุทธ การบริการอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ การตรวจร่างกาย การรักษาโรคต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งประชาชนสนใจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพมากขึ้น มีการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านทางเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการไปแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ แต่ในสถานการณ์โควิด-19 ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบในการแพร่ระบาดใหญ่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางแนวทางฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยสร้างความเชื่อมั่นให้กับคนไทยในการเดินทางภายในประเทศ ขับเคลื่อนนโยบายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาคบริการเพื่อการเข้าถึงข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น กับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ กำลังซื้อสูง และมีเวลาท่องเที่ยวในประเทศมากที่สุด นั่นคือกลุ่มผู้สูงอายุ (ข่าวสารสุขภาพ, 2563)

ผู้สูงอายุในปัจจุบันได้เริ่มหันมาสนใจในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น (เฉลิมพงษ์ ลินลา, 2558: 1; พนม คลีณาญา, 2563: 17; พิมลอร ต้นหัน, 2559: 55) เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และการบริการของรัฐที่พึ่งพิงระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อรับบริการและอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาระบบเพื่อนช่วยเหลือผู้สูงอายุ (Senior Sidekick) การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยเหลือผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็น ระบบการแจ้งเตือนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนด้านสุขภาพผ่านแอปพลิเคชัน เว็บไซต์ แหล่งเรียนรู้เรื่องสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น ควรมีความสะดวกต่อการใช้งานหรือใช้งานได้ง่าย และรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที (วิเชียร ชูติมาสกุล และคณะ, 2557: 1)

ปัญหาของผู้สูงอายุมีสภาวะเสื่อมถอยของร่างกายทั้งเรื่องการมองเห็น การได้ยิน และความจำสั้นลง แต่การออกแบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเป็นช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูลดิจิทัล ฟังก์ชันต่าง ๆ ของอุปกรณ์การใช้งานเชื่อมโยงเนื้อหาดิจิทัลไม่

ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของผู้สูงอายุ (ทิพยา จินตโกวิทย์ และศจีมาจณ วิเชียร, 2562: 219) ดังนั้น การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุ ให้สามารถใช้งานบนอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ต้องออกแบบให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสมรรถนะทางร่างกาย ตรงกับความต้องการในเนื้อหาที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ และง่ายต่อการใช้งานกับผู้สูงอายุ

แอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ช่วยแนะนำและแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ค้นหาสถานที่พักผ่อนทางร่างกายและจิตใจอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการที่สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพที่ดี และการพบปะผู้คนจะทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหงาเพราะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว โดยที่ผู้ใช้งานสามารถหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และถูกต้องเพื่อความสะดวกสบายต่อผู้ใช้งานและสามารถเห็นสถานที่จริงก่อนที่จะตัดสินใจเลือกไปยังสถานที่ท่องเที่ยวจริง รวมถึงประกอบการตัดสินใจรับบริการเสริมต่าง ๆ จากแอปพลิเคชัน จึงเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยอาศัยนวัตกรรมดิจิทัลสู่นวัตกรรมสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสวดศรัทธาด้วยวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตการดำรงชีวิต และพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวไปทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ ได้แก่ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียด และมีการรับคำปรึกษาแนะนำด้านการดูแลสุขภาพกาย และจิตใจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจแบ่งออกได้ตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

และกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558; สมบัติ กาญจนกิจ และคณะ, 2560: ง)

1. การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างกิจกรรมเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ อันประกอบด้วย การรักษาด้วยแพทย์แผนไทย การรับประทานอาหารเช้าเพื่อสุขภาพ เที่ยวชม และใช้บริการการรักษาด้วยสมุนไพรในชนบท การเที่ยวชมแหล่งเกษตรธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งน้ำพุร้อนและ อาบน้ำแร่ การฝึกสมาธิและบำเพ็ญภาวนา การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ และใช้บริการในสถานบริการส่งเสริมสุขภาพ

2. การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างกิจกรรมเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมการฟื้นฟูหรือบำบัดสุขภาพ เช่น การทำสปา การศัลยกรรมเสริมความงาม การผ่าตัดแปลงเพศ ตามโรงพยาบาล คลินิกหรือสถานพยาบาลต่าง ๆ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจหรือจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพและหรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ หรือเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กัน วัตถุประสงค์ของสุขภาพจากการท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ติดอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยว หรืออยู่ในระยะพักฟื้น และการท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว (ศรีธญา เลิศพุทธรักษ์, 2556: 2) หากจะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมรองรับคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุแบ่งเป็น 3 ประเด็นที่สำคัญคือ (สมบัติ กาญจนกิจ และคณะ, 2560: ง-จ)

1.1 ปัญหาด้านร่างกาย เป็นปัญหาทางด้านสุขภาพเสื่อมโทรมทั้งการมองเห็น การได้ยิน และการควบคุมกล้ามเนื้อ มีโรคภัยต่าง ๆ มาเบียดเบียน ความต้องการจึงต้องการมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ต้องการมีผู้ช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องการที่อยู่อาศัยที่สะดวก อากาศดี สิ่งแวดล้อมดี และอาหารที่ถูกต้องลักษณะตามวัย

1.2 ปัญหาด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีความรู้สึกกว่าตนไม่ได้รับความเอาใจใส่ จึงรู้สึก ว่าเหว่ มีความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ เช่น กังวลการถูกทอดทิ้ง กังวลเรื่องสุขภาพ กังวล เรื่องความตาย เป็นต้น จนอาจเกิดอารมณ์เศร้า เฉยเมย รู้สึกผิดหวัง ความต้องการด้าน จิตใจอยากให้สังคม ลูกหลานเข้าใจ มีสภาพแวดล้อมดีที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

1.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ผู้สูงอายุบางคนอาจไม่มีรายได้ หรือ รายได้ไม่เพียงพอ ปัญหาค่านิยมเปลี่ยนผู้สูงอายุต้องอาศัยสถานสงเคราะห์คนชรา และ ปัญหาด้านความรู้ที่ผู้สูงอายุไม่มีโอกาสได้รับความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ให้เหมาะสม กับวัยและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้เข้ากันได้กับเยาวชนรุ่นใหม่ ความต้องการ ผู้สูงอายุต้องการการประกันรายได้ และการประกันความชราภาพ ไม่ต้องการความ เมตตาสงสาร

2. เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมรองรับคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ จาก การศึกษาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่รองรับคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการดูแลสุขภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตในการดำรงชีวิตมีดังต่อไปนี้ ระบบ การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ ระบบแพทย์ทางไกล ระบบการจูงใจตรวจสุขภาพและ รักษาโรค ระบบส่งต่อผู้ป่วยสำหรับโรงพยาบาล ระบบเตือนรับประทานยา ระบบแจ้ง เตือนการรับประทานยาและขาดการรับยาอัตโนมัติ ระบบตรวจสอบอุณหภูมิ ความดัน การเต้นของหัวใจผู้สูงอายุ ระบบตรวจจับการล้มของผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยระบบต่าง ๆ นี้ต้องสามารถใช้งานได้โดยง่ายผ่านแอปพลิเคชัน อินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่งผ่านสมาร์ต โฟน โดยในการพัฒนาต้องคำนึงถึงการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุใน เรื่องการรับรู้ว่ามีประโยชน์ การรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เจริญสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศและประกอบการตัดสินใจเลือก จุดหมายปลายทางที่ต้องการสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ (พิมพ์อร ตันหัน, 2559: 60-61)

2.1 พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนของผู้สูงอายุไม่มีลักษณะเสถียรเทคโนโลยีเหมือนกลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ จะใช้เมื่อรับรู้ว่ามีประโยชน์ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของตน และช่วยในการเข้าถึงสังคม ดังนั้นแอปพลิเคชันสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจึงต้องสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ และตัวแอปพลิเคชันควรใช้งานง่าย เข้าถึงง่าย

2.2 ความต้องการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนของผู้สูงอายุจะเลือกใช้ตามเพื่อน ๆ ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากจะมีผู้ให้คำแนะนำการใช้งาน ดังนั้นเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ออกแบบมาสำหรับผู้สูงอายุหากไม่มีผู้ให้คำแนะนำการใช้งาน จะไม่ได้รับความสนใจจากผู้สูงอายุไม่เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของการใช้งาน

2.3 จากการศึกษาข้อจำกัดสมรรถภาพทางร่างกายของผู้สูงอายุดังที่กล่าวมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยิน และการควบคุมกล้ามเนื้อ ดังนั้นแอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุหากเข้าใจปัญหาสมรรถภาพทางร่างกายที่ลดของผู้สูงอายุ และเข้าใจวิธีการใช้งานที่ง่าย และอาจพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถสั่งการด้วยเสียงก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ

แนวโน้มการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น (รัตนา ปานเรียนแสน สมบัติ กาญจนกิจ และกิงกนก เสาวภาวงศ์, 2560: ก) กอปรกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้มินิกท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีลักษณะความต้องการเฉพาะ เนื่องจากข้อจำกัดด้านร่างกายรวมถึงต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่ต้องการแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การใช้แอปพลิเคชันเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ การออกแบบแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยคำนึงถึงสมรรถภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลง และความคุ้นเคยกับการใช้งานให้รับรู้ว่าย่างต่อการใช้งานก็จะเกิดประโยชน์กับผู้ใช้งานให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

การออกแบบแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น เว็บแอปพลิเคชันด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ สมาร์ทโฟนและเทคโนโลยีเครือข่ายไร้สาย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเนื้อหาดิจิทัลที่สะดวกเหมาะสมกับสภาพทางกายภาพของผู้สูงอายุ การออกแบบแอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุต้องคำนึงถึงวิธีการพัฒนาเพื่อสนองความต้องการ และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชันมีลักษณะต่อไปนี้ (ทิพยา จินตโกวิท และศรียาภา วรรณ วิเชียร, 2562: 220-222; วิเชียร ชุตินาสกุล และคณะ, 2557: 30-32; พิมลอร ต้นหัน, 2559: 60-61)

1. การนำเสนอข้อมูลด้วยอักษร ต้องเลือกขนาดตัวอักษรขนาดใหญ่หรือสามารถปรับขนาดตัวอักษรได้เพราะผู้สูงอายุสายตายาว จึงเน้นที่ตัวอักษรขนาดใหญ่ใช้สีที่ไม่สดสว่าง แต่ไม่ต้องการหน้าจอขนาดใหญ่ ควรหลีกเลี่ยงตัวอักษรประติษฐ์หรือตัวเขียน จับคู่สีระหว่างตัวอักษรและพื้นหลังให้เหมาะสม เช่น ตัวอักษรสีดำบนพื้นหลังสีขาว หรือตัวอักษรขาวบนพื้นหลังสีดำ และหลีกเลี่ยงอักษรเคลื่อนไหวลดการแสดงผลแบบสามมิติ

2. การใช้รูปภาพและสัญลักษณ์ สามารถใช้รูปภาพและสัญลักษณ์ที่มีความหมายสอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ เพื่อช่วยเพิ่มความน่าสนใจได้ แต่ต้องพิจารณาว่าหากใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์เพื่อบ่งบอกเมนูการใช้งานในแอปพลิเคชันควรมีตัวอักษรกำกับรูปภาพหรือสัญลักษณ์นั้นด้วย เพื่อช่วยลดโอกาสที่ผู้สูงอายุจะไม่เข้าใจความหมายของรูปภาพหรือสัญลักษณ์นั้นและอาจก่อให้เกิดปัญหาในการใช้งาน

3. การจัดวางเมนู ตำแหน่งของการจัดวางเมนูสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ต้องคำนึงถึงผู้สูงอายุต้องสังเกตเห็นเมนูต่าง ๆ ได้ง่ายและชัดเจน และเมนูควรแสดงอยู่ในตำแหน่งเดิมในทุกหน้าของสกรีนการนำเสนอ และอาจมีคำอธิบายอย่างย่อหากจำเป็นสำหรับเมนูแต่ละอันเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจได้ว่า เมื่อคลิกเลือกเมนูนี้แล้วผู้สูงอายุจะพบ

4. การนำเสนอด้วยเสียง ออกแบบโปรแกรมให้ผู้สูงอายุปรับเสียงได้ตามความต้องการ หลีกเลี่ยงการใช้ความถี่มากกว่า 4,000 เฮิรตซ์ สัญญาณการเตือนที่เหมาะสมอยู่ที่ 500–2,000 เฮิรตซ์ และใช้ความเข้มเสียงอย่างน้อย 60 เดซิเบล ผสมผสานการนำเสนอด้วยภาพและเสียงให้เหมาะสมหรือควบคู่กัน หลีกเลี่ยงเสียงก้อง ใช้เสียงบรรยายที่ 140 คำต่อนาที หรือน้อยกว่านั้น เน้นการใช้เสียงธรรมชาติกับข้อมูล/เนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

5. การนำเสนอด้วยการสัมผัส ใช้การส่งสัญญาณด้วยความถี่ต่ำ เช่น 25 เฮิรตซ์ การใช้แรงสั่นสะเทือนส่งสัญญาณควรส่งไปที่ร่างกายช่วงบน เช่น มือมากกว่าการส่งไปที่ร่างกายช่วงล่าง

ตัวอย่างแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ นำเสนอรูปภาพที่ 1-3

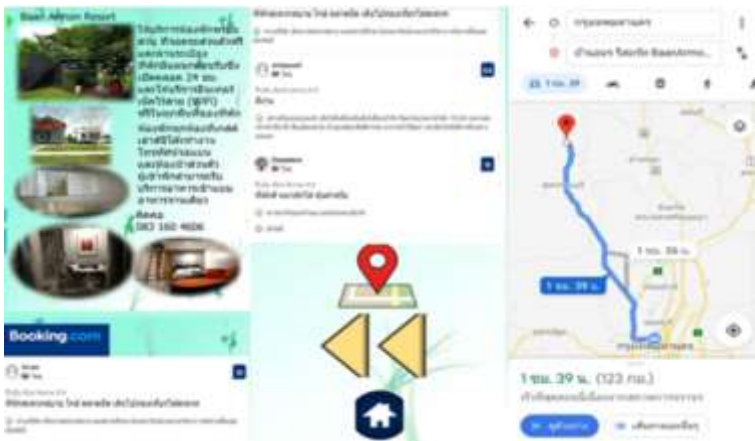
ภาพที่ 1 หน้าหลักของแอปพลิเคชัน

ภาพที่ 1 หน้าหลักของแอปพลิเคชัน คำนึงถึงตัวอักษรขนาดใหญ่สำหรับผู้สูงอายุ เลือกคูสีและโทนสีสำหรับผู้สูงอายุ จัดแบ่งเนื้อหา/ข้อมูล พอดีกับพื้นที่หน้าจอ เลือกใช้การสื่อสารข้อมูลด้วยตัวอักษรและภาพสถานที่ท่องเที่ยวประกอบ

ภาพที่ 2 หน้าแอปพลิเคชันในส่วนของประเภทการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2 แสดงประเภทการท่องเที่ยวโดยการจัดหมวดหมู่ตามกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ภาพที่ 3 หน้าข้อมูลที่ปักและแผนที่การเดินทาง

ภาพที่ 3 การเพิ่มรายละเอียดของสถานที่พัก และแผนที่สำหรับการเดินทาง การใช้รูปภาพและสัญลักษณ์แต่มีคำอธิบายประกอบภาพเพื่อการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่ายสำหรับผู้สูงอายุ

กล่าวได้ว่าการพัฒนาแอปพลิเคชันต้องออกแบบกิจกรรมในโปรแกรมคำนึงถึงการใช้งานที่ง่าย สะดวกต่อการใช้งานที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ เนื้อหาดิจิทัลต้องรับรู้ได้ว่ามีประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้แอปพลิเคชันต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมีความพอใจ มีความตั้งใจจริงในการรักษาสุขภาพให้แข็งแรงมีความมุ่งมั่นที่จะมีสุขภาพที่ดี และพิจารณาด้วยปัญญา เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตน การพัฒนาแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความต้องการ และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจการพัฒนาแอปพลิเคชันท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ช่วยในการค้นหาและแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุขภาพ หรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในช่องทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ตามยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการเข้าถึงเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการพัฒนาแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุของ พิมลอร ตันหัน (2559: 61-62) ที่กล่าวว่า การออกแบบแอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการทำงานต่าง ๆ ของผู้สูงอายุและควรใช้งานง่าย เข้าถึงง่าย การออกแบบตัวอักษรต้องขนาดใหญ่ ใช้สีที่ไม่สดใส หลีกเลี่ยงการทำงานที่ต้องให้ผู้คลิกแล้วลากไปวางตำแหน่งอื่น ซึ่งอาจพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถสั่งงานด้วยเสียงก็จะสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ สำหรับประเด็นการใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเมนูหนึ่ง ๆ ที่ผู้ใช้เลือกใช้ได้ ควรมีตัวอักษร หรือป้ายกำกับ หากไม่มีตัวอักษร หรือป้ายกำกับว่ารูปภาพหรือสัญลักษณ์นั้นคือเมนูใด จะส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่เข้าใจในรูปภาพและสัญลักษณ์เหล่านั้น (ทิพยา จินตโกวิท และศัจฉิมัจ ฌ วิเชียร, 2562: 225) ดังนั้นการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุจึงต้องคำนึงถึงปัญหาการมองเห็น การได้ยิน การควบคุมกล้ามเนื้อ และออกแบบให้ตรงกับความต้องการใช้งานเพราะพฤติกรรมการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันของผู้สูงอายุจะใช้งานตามกันในกลุ่มเพื่อน ต่างจากคนในกลุ่มอายุอื่นที่เลือกใช้แอปพลิเคชันตามกระแสความนิยมของสังคมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับ

ผู้สูงอายุ การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพผ่านแอปพลิเคชันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สอดคล้องกับ สุธีรา จันทร์ปุม พิเชนทร์ จันทร์ปุม และแพรวตะวัน จารุดัน (2560: 119) และสอดคล้องกับ วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และปิยะพร ธรรมชาติ (2559: 178) ที่พบว่านักท่องเที่ยวมักต้องการข้อมูลหรือคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จะทำการเดินทางไปท่องเที่ยวอย่างสะดวกยิ่งขึ้น จึงนับว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องการจะเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความสะดวก ถูกต้องตามหลักอนามัย การบริการที่มีความเชี่ยวชาญได้มาตรฐานของผู้ประกอบการ นอกเหนือจากการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวก ราคาค่าบริการที่นำเสนอ และการได้เห็นสภาพแวดล้อมที่ได้น่าดึงดูดใจ (สิทธา กองสาสนะ, 2552: 35-36)

บทสรุป

การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่โดยรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและกำลังได้รับความนิยมสูงคือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ บำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ หรือเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กัน รวมถึงการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยว หรืออยู่ในระยะพักฟื้น และการท่องเที่ยวเพื่อรักษาโรคของนักท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยวดังกล่าวจะเหมาะสมกับผู้สูงอายุที่เป็นวัยที่ต้องการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีกำลังซื้อสูง (นฤมล อุนสนธิพัฒน์, 2563: 18) แอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ช่วยแนะนำ เสนอแนะ และแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยได้คำนึงถึงพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน ความต้องการใช้งานแอปพลิเคชัน และข้อจำกัดด้าน

ร่างกายของผู้สูงอายุ เพื่อออกแบบให้ผู้สูงอายุได้ใช้งานและได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง แต่หากประเทศไทยจะขับเคลื่อนการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในระดับภูมิภาคอาเซียน เอเชีย หรือในระดับโลก จำเป็นจะต้องพัฒนาระบบสารสนเทศ สื่อประชาสัมพันธ์ และสื่อเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประกอบการตัดสินใจ เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาของกลุ่มประเทศที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่มาเยือนประเทศไทย เช่น จีน ญี่ปุ่น หรือกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น (วิภาวี ลีมีงส์สวัสดิ์ นพรัตน์ ศุภธิถกุล และเกษวีดี พุทธิภูมิพิทักษ์, 2560: ง) หรือการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวลักษณะอื่นๆ และเพิ่มการใช้งานให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น ผู้บกพร่องทางการได้ยิน ผู้บกพร่องทางการมองเห็น เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับทุกคน (Tourism for All) รวมถึงสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยการใช้งาน จึงนับเป็นสิ่งที่ดีในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาคุณภาพชีวิตและขับเคลื่อนสังคม สร้างโอกาสให้คนได้เข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2563 จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114.
- ข่าวสารสุขภาพ. (2563). เปิดแผนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบใหม่ เน้นวิถีถิ่น กระตุ้นเศรษฐกิจหลังวิกฤตโควิด. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://healthserv.net/6663>.
- เฉลิมพงษ์ ลินลา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

- ทิพยา จินตโกวิท และศจีมาจ ณ วิเชียร. (2562). แนวทางการออกแบบเว็บไซต์ด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ. วารสารวิชาการครุศาสตรอุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 10(1), 217-226.
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒนา. (2563). การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(1), 1-24.
- พนม คลี่ฉายา. (2563). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุและข้อเสนอเพื่อการเสริมสร้างภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- พิมลอร ต้นหัน. (2559). แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอัสเทิร์นเอเชีย, 10(3), 55-62.
- รัตนา ปานเรียนแสน สมบัติ กาญจนกิจ และกิ่งกนก เสาวภาวงศ์. (2560). รูปแบบการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วิภาวดี ลีมีงส์สวัสดิ์ นพรัตน์ ศุทธิถก และเกษวดี พุทธิภูมิพิทักษ์. (2560). ศักยภาพและจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และกลุ่มประเทศที่มีความโดดเด่นในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วิเชียร ชูติมาสกุล และคณะ. (2557). การวิจัยเพื่อการวางรากฐานและพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในสังคมผู้สูงอายุ. (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และปิยะพร ธรรมชาติ. (2559). รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรีเพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562 จาก https://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=183343.

- ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์. (2556). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษา. วารสาร
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์, 8(2), 1-13.
- สมบัติ กาญจนกิจ สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ เรณูมาศ มาอุ่น วิภาวดี ลีมีงส์สวัสดิ์ และรัตนา
ปานเรียนแสน. (2560). ศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของ
ไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สิทธา กองสาสนะ. (2552). การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดขอนแก่น.
วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 4(2), 35-58.
- สุธิรา จันทรปุ้ม พิเชษฐ์ จันทรปุ้ม และแพรวตะวัน จารุตัน. (2560). การพัฒนาโมบาย
แอปพลิเคชันแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครบนระบบปฏิบัติการแอนดรอย์.
สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562 จาก [https://www.tci-thaijo.org/index.php/
itmjournal/article/download/115344/89148/](https://www.tci-thaijo.org/index.php/itmjournal/article/download/115344/89148/).